

VERVOLG 2

van de

MASTERSCRIPTIE

(d.d. september 2022)

Utrecht University

Mozaiek010,

het begin van een evangelische megakerk in
Rotterdam

VERVOLGPERIODE

Oktober 2024 – februari 2026

door

Leen La Rivière

Inleiding.

Tijdens de corona periode besloot ik de master Religie en Samenleving te volgen aan de Utrecht University. Als slotstuk schreef ik de masterscriptie over het ontstaan van Mozaiek010, een evangelische megakerk in Rotterdam. Dit is de eerste keer in de wetenschappelijke literatuur dat het ontstaan van zo'n megakerk wordt gevolgd van punt nul. De scriptie met een inleiding van professor Lans Bovenberg verscheen in september 2022, waarbij twee onderdelen niet verder uitgediept konden worden vanwege grote gezondheidsproblemen, waarvoor ik een periode in het ziekenhuis lag. De scriptie (en het vervolg) werd gepubliceerd op www.neo-evangelicals.nl, tevens vonden een 50 exemplaren als print-publicatie hun weg in het land. Toegezegd was dat er een vervolg zou komen: hoe ging het verder met die evangelische gemeente Mozaiek010? In oktober 2024 kwam het vervolg uit. Het volgt de ontwikkeling van Moaiek010 in de jaren 2022-2024. Dit vervolg ging naar dezelfde personen en organisaties, die belangstelling hadden getoond voor de oorspronkelijke scriptie. Teven vroeg voorganger 7 exemplaren aan ter lezing en bestudering door de voorganger vn M010 en de Raad van opzichters. In dit stuk is er geen hoofdstuk gewijd aan literatuuronderzoek¹, geschiedenis of methoden, voor deze onderdelen verwijs ik naar de masterscriptie. Ook mijn perspectief is niet veranderd, zie daarvoor de scriptie. Het vervolg borduurt voort op mijn *insider* positie met *critical distance* en is gebaseerd op *on-the-spot* observaties.

Leen La Rivière; leen@continentalart.org

Wie is Leen La Rivière

Geboren 11 juli 1946, gehuwd, 3 zonen, 4 kleinkinderen. Studeerde (1963-1968) hoofdacte onderwijs in Utrecht, ook de akten godsdienstonderwijs, handenarbeid, tekenen. Hij werd pionier-grondlegger (1970) van de organisatie Continental Sound (www.continentalsound.org), van de Christian artists seminars (1980) zie www.christianartists.org en het CA netwerk (1990, zie www.christianartists-network.org) en de CA-trainingen (2000, zie www.christianartists-academy.org). Tevens was hij actief als spreker en docent plaatselijk, landelijk en internationaal in vele verbanden. Hij schreef 28 boeken over muziek, kunst, cultuur, geloof. Hij was eind-redacteur van het christelijke cultuur-magazine Sjofar (1974-2024). Meer op www.la-riviere.nl en voor alle projecten zie www.continentalsound.org, button geschiedenis.

INHOUD

Pag. 3 Tijdljn en ontwikkelingen oktober 2024 – , data en observaties

Pag. 8 Commentaar bij de content

Pag. 10 Bijlagen

---

¹ Zie bijlage 0; wel is de lijst geraadpleegde literatuur van de scriptie toegevoegd.

Vervolg 2 – data en observaties

Oktober 2024.

De finale versie van het vervolg op de scriptie komt uit. Les Maaswinkel, voorganger van Mozaiek010, vraagt 7 exemplaren aan voor de voorgangers en raad van opzieners. Het vervolg komt ook uit op www.neo-evangelicals.nl, waar ook de oorspronkelijke scriptie te vinden is. Dit wordt gemaild naar een bestand van een 55 geïnteresseerden.

Over het inzegenen van een homostel is er discussie binnen Mozaiek landelijk. Een bevriende voorganger² stuurt het officiële standpunt, dat hier volgt:

Die zijn nu leidend voor hoe we omgaan met inzegening van stellen van gelijk geslacht.

De uitkomst van deze avond zijn 2 ankerpunten:

1. *Iedereen is welkom in alle posities in de gemeente. Dus ook getrouwde LHBT'ers. Zij kunnen deel zijn van de RVO, voorganger zijn (al is dat in de praktijk niet waarschijnlijk), coördinator, etc...*

2. *Wij zien het huwelijk in Bijbelse zin als voorbehouden aan één man en één vrouw. Daarom zegenen we homohuwelijken niet in.*

Deze positionering vraagt genade van twee kanten. En dat is ook precies wat we beogen. We voegen ons dus bij de wat meer traditionele theologie, maar willen ook terughoudend zijn (lees niet doen) als het gaat om oordeel. Ook hebben we expliciet gemaakt dat het mogelijk is binnen Mozaiek om een andere opvatting te hebben rond de bovengenoemde punten. Dat we dus ruimte geven aan verschillen en daarover met elkaar in gesprek blijven.

In principe is dit nu de lijn in alle Mozaiek gemeentes. En ja, ook in ons voorgangers team zijn de individuele meningen verdeeld, maar hanteren we dit wel als ons leidraad.

Ik hoop dat dit helpt...

De avonden zijn trouwens terug te

kijken: <https://0318.mozaiek.nl/inerehersteld/seksualiteit>

Ik kijk daar anders tegenaan. Recent schreef ik een paper: *a fresh look on homosexuality in the bible*³. Dit is ook naar Les Maaswinkel, voorganger van Mozaiek 010 gestuurd.

In de rondstuurmail van 26 oktober wordt er een teamleider gevraagd voor SERVE, een service die hulpvragen koppelt aan organisaties (b.v. ziekenvervoer, financiële hulp. Een nuttige dienstverlening van Mozaiek.

November 2024

In de rondstuurmail van 16 november wordt bekend gemaakt dat het 750ste lid (deel⁴) zich heeft ingeschreven. Met de kinderen erbij is Mozaiek010 over de 1000 personen.

---

² De hele discussie met die voorganger is als bijlage 2 opgenomen. Naam bij LLR bekend.

³ In zijn geheel opgenomen als bijlage 3.

⁴ Leden van Mozaiek worden "deel" genoemd.

In het AD van 13 november valt te lezen dat afbraak en nieuwbouw van de sporthal Capelle, waar Mozaiek kerkt, is uitgesteld. Mozaiek krijgt zo meer tijd om naar vervanging te zoeken als de gemeente Capelle aan dit nieuwbouwproject gaat beginnen.

Op zondag 24 november worden er 21 mensen gedoopt.

December 2024

Er komt antwoord van les Maaswinkel op mijn vraag wat het homostandpunt is van M010 n.a.v.de ontvangen reactie einds september vanuit Mozaiek-Nijkerk:

Op de vraag die je stelt kan ik duidelijk zijn. Mozaiek010 hanteert hetzelfde uitgangspunt als genoemd in de mail die je met ons deelt. We hebben als Mozaiek gemeenten deze uitgangspunten samen gekozen en daarom ook samen te dragen. Uiteraard is het wel zo dat voorgangers daar persoonlijk anders over kunnen denken maar in ons gezamenlijke handelen zijn dit onze uitgangspunten.

Dankjewel voor het delen van het artikel⁵. En daarmee ook dank voor je pastorale betrokkenheid op onze homoseksuele broers en zussen, want we realiseren ons, dat de uitgangspunten een aantal van hen kunnen raken en pijn kunnen doen. Dit verliezen we zeker niet uit het oog en daarom vraagt het van ons om met hen persoonlijk in gesprek te gaan, om te luisteren naar hun verhaal, vragen en pijn.

Maar gezien het traject dat we landelijk al met elkaar afgelegd hebben en de keuzes die we daarin gemaakt hebben, zullen wij het gesprek rondom LHBTI nu niet opnieuw starten.⁶

Er komt een mail⁷ van voorganger Jan Willem Bosman. Hij vraagt om financiële hulp voor het overkoepelend orgaan van de Mozaiek kerken. Er is afgelopen tijd teveel uitgegeven⁸. Er worden donaties gevraagd om het gat van een 100.000 Euro te kunnen dichten.

⁵ Is als bijlage 2 bijgevoegd.

⁶ Bij het hoofdstuk *commentaar op de data* ga ik er verder op in.

⁷ Zie bijlage 3

⁸ Zie het slot van scriptie vervolg deel 1 van september 2024. TE vinden op www.neo-evangelicals.nl

De voorbereidingen starten voor de kerstevents. Op 24 december zijn er 3 diensten achter elkaar: 16.30, 19.30 en om 21.30. Op 25 december 2 diensten: 10.00 en 12.00 In het ND van 10 december⁹ staat, dat Mozaiek Veenendaal in de dagen voor kerst negen kerstnachtsdiensten organiseert en drie gezinsdiensten op kerst, samen goed voor 17.000 bezoekers. De kaarten waren binnen 5 uur volgeboekt. Tevens zendt de EO op NPO2 op 24 december één van de diensten van Mozaiek Veenendaal uit.

Op 24 december komt er een mail van Mozaiek010 met de prioriteiten voor 2025:

1. **Kinderen:** Gezien de groei en ontwikkeling van onze kidsbediening willen we investeren in deze bediening, zodat ze al jong leren op reis te gaan met Jezus.
2. **Jongeren:** We willen gericht blijven investeren in hun geestelijke groei en hun relatie met Jezus.
3. **Grow:** We willen onder meer inzetten op groei van het aantal L2M-groepen en op de begeleiding daarvan. L2M-groepen zijn het fundament van onze gemeente. Hierin zie je naar elkaar om, voel je je thuis en kun je samen groeien in geloof.
4. **Diensten:** Onze zondagsdiensten zijn een belangrijk moment van ontmoeting, aanbidding en geloofsopbouw. We willen blijven investeren om deze toegankelijk te houden voor iedereen en de groei in aantal mensen bij te kunnen houden.

Tevens worden financiële bijdragen gevraagd.

Op zondag 29 december is er een dienst, waarin overleden gemeenteleden worden herdacht. Dat gebeurt stijlvol en met veel respect. Gemeenteleden kunnen kaarsjes aansteken¹⁰ bij het kruis.

Volgens het landelijke blad van Mozaiek bestaat het hele kerkverband naast de moederkerk Veenendaal, daarnaast uit 13 vestigingen in het land plus een koepelorganisatie.

Januari 2025

Het jaar begint met een gebed tiendaagse.

In de nieuwsbrief van 18 januari wordt verteld, dat men op zoek is naar een stuk grond, waarop een eigen locatie¹¹ kan worden gebouwd. Men wordt gevraagd om mee te denken. Ook kan men zich opgeven om als groep deel te nemen aan Opwekking 2025. Er staan nu diverse vacatures¹² open voor vrijwilligers van diverse secties, o.a.: coördinator communicatie, groepsleider kids, clanleider, small group leader, vormgever, fotograaf, coördinator speciale diensten.

Februari 2025

Diensten op zondag en gemeentelijke activiteiten gaan gewoon door.

Zaterdag 15 februari, voorganger les Maaswinkel komt langs¹³. Dit waardeer ik zeer. Ik lag toen in het ziekenhuis.

---

⁹ Zie bijlage 4

¹⁰ Dat is een interessante ontwikkeling, daar Mozaiek niet bekend is vanwege rituelen. Hier wordt eigenlijk een oer-rooms ritueel toegepast.

¹¹ Interessant dat deze ontwikkeling ongeveer parallel loopt met de ontwikkeling van de eerste (moeder) gemeente: Mozaiek Veenendaal.

¹² Een logisch gevolg van de groei, maar ook van het feit, dat vrijwilliger zich maar voor een beperkte duur willen inzetten.

¹³ Een paar dagen ervoor werd ik overvallen door een plotselinge ontsteking in mijn voet, werd gelijk daaraan geopereerd. Het had ook effect op mijn nieren en ik zat er even helemaal doorheen. De

Op 17 februari staat er een artikel in het ND dat Mozaiek en de PKN best kunnen fuseren, zo betogen Mark de Jager en Arjen ten Brinke. De argumentatie is interessant¹⁴.

Maart 2025

Op 12 maart is er een gemeenteavond, waarin de gemeente wordt bijgepraat over alle plannen, de financiën, etc. In de nieuwsbrief van 22 maart het verslag:

Op 12 maart hadden we een geweldige Mozaiek010 Ontmoetavond! De sfeer was gevuld met eenheid, passie en een sterk verlangen om samen Jezus zichtbaar te maken in 010. We begonnen met een mooie tijd van aanbidding om vervolgens te worden meegenomen in de missie en visie van Mozaiek010. Wij dromen van een kerk die in Rotterdam en omgeving: God mateloos aanbidt, Radicaal gastvrij is en een zichtbare impact heeft.

Ook werd er een transparante verantwoording gegeven over de financiën van 2024.

Binnenkort komt het jaarverslag voor alle delen beschikbaar.

Een belangrijk moment van de avond was de bespreking van de speerpunten voor 2025.

De plannen zijn vol ambitie en verlangen naar groei:

1. **Kids:** We gaan werven voor een nieuwe Kids Pastor! Neem een kijkje op [deze link](#) voor meer informatie.
2. **Communities versterken:** We willen de onderlinge verbinding en verdieping verder uitbreiden. Dit is een kans om meer betrokken te raken en samen te groeien in ons geloof.
3. **Serve ontwikkelen:** De visie om anderen te dienen werd gedeeld en we hebben gebrainstormd over manieren om dit verder te ontwikkelen en uit te breiden.
4. **Gebouw:** Er is een duidelijke focus om dit jaar een stap verder te zetten in het vinden van een geschikt gebouw voor onze gemeente.
5. **Zoeker:** We willen beter nadenken hoe we zoekers naar Jezus de beste plek kunnen bieden binnen onze gemeente en hen op een goede manier kunnen begeleiden in hun geloofsreis.

Al met al was het een avond vol inspiratie en hoop voor de toekomst.

Eline, Ies, Jan-Willem. (voorgangers)

Op 25 maart een artikel in het ND dat er medewerkers bij Mozaiek zijn ontslagen vanwege financiële problemen, dit betreft de landelijke koepelorganisatie, niet plaatselijk zoals M010

Op 30 maart werden er 8 kinderen opgedragen in de zondagsdienst

April 2025

Met Pasen was het een topdrukte:

18 de: een speciale Goede Brijdagdienst

19 de: een stille zaterdag dienst met worship & prayer

20 ste: twee zondagsdiensten

Eind april kwam er een nieuw Mozaiek-magazine uit. Vanwege de kosten wordt dat niet meer gemaild, maar kan het afgehaald worden bij de informatiebalie van de Mozaiek kerken.

---

gebedsapp van Mozaiek bewees zijn bestaan, die mobiliseerde een gebedsfront voor mij, dat duidelijk hielp.

¹⁴ Zie bijlage 5

Mei 2025

De zondagse diensten zijn steeds zeer goed bezocht.

Op 7 mei komt voorganger Ies Maswinkel bij mij langs. Dat werd een interessant en open gesprek over kerk, voorgangerschap e.d.

20 mei: een artikel¹⁵ in het Nederlands Dagblad over een groeiend tekort aan voorgangers bij Mozaiek. Bij Mozaiek010 is dit allemaal op orde. Het roept vragen op of de groei niet te snel is gegaan van deze nieuwe kerkrichting.

29 mei Hemelvaartsdag, tevens het begin van de landelijke Opwekkingsconferentie. Een aardig deel van Mozaiek verkast daarheen. Opwekking duurt t.m. 1 juni.

Juni 2025

Met pinksteren (8 juni) een zeer volle bijeenkomst over de geestesdoop.

Op 15 juni een doopdienst, waarin 31 personen gedoopt werden

Op 18 juni een mail aan alle leden (delen genoemd) voor medewerking en support om tot een eigen gebouw te komen.

Juli 2025

Op vrijdagavond 4 juli een evangelisatie-actie bij winkelcentrum Alexandrium

Op 18 juli verschijnt er een stuk in het Nederlands Dagblad dat de LBTQ+ uit Mozaiek Veenendaal is gestapt. Deze groep ervaart Mozaiek als niet-veilig en voor hen als niet-welkom¹⁶

Augustus 2025

De diensten gaan gewoon door, er zijn wat minder mensen in verband met vakanties

September 2025

Mozaiek010 gaat naar 2 diensten op zondag : 9.30 en 11.30 om het groeiend aantal bezoekers te kunnen herbergen. Men gelooft in groei.

Oktober 2025

Op 11 oktober een mail dat de afdeling SERVE echt gestart is. Deze tak van Mozaiek verzorgt allerlei vormen van hulp en sociale bijstand.

November 2025

Op 2 november wordt er aandacht besteedt aan de missie in Kenia.

Op 16 november is er s 'middags weer een doopdienst met 15 personen.

December 2025

Er wordt met veel enthousiasme gewerkt aan de kerstpakketten actie (ca. 1000 stuks). Met kerst zijn er drukbezochte diensten

Januari 2026

In de Nieuwjaars mail staat dat voorgangster Eline van de Woestijn stopt.¹⁷

Op 11 januari gaan de diensten niet door, vanwege de hoeveelheid sneeuw op het dak.

---

¹⁵ Zie bijlage 7

¹⁶ Zie bijlage 8

¹⁷ Zie bijlage 9

Februari 2026

De verjaardag van Mozaiek gaat geruisloos voorbij.

Op 18 februari bezoekt Ies Maaswinkel Leen La Rivière, daar Leen de diensten niet meer kan bezoeken vanwege zijn gebrek aan energie (nierfalen)

Op 21 februari een mail, waarin staat dat er gewekt wordt aan een nieuw bestuursmodel, dit als gevolg om de landelijke mozaiek koepel te redden.¹⁸

COMMENTAAR OP DE DATA

1. Mozaiek blijft een zeer aantrekkelijke kerk/Het aantal leden en bezoekers blijft groeien naar bijna 1000 nu, maar is nog geen mega-kerk, daarvoor moeten er 2000 bezoekers per zondag zijn.

2. Het is jammer dat het homostandpunt niet verder kan evolueren. Mijn argumentatie over het niet kunnen inzegenen van een homohuwelijk naar aanleiding van het M-standpunt:

Ik kan meegaan in de gedachte dat huwelijk iets is tussen man en vrouw. Dat is terug te voeren tot het oude Romeinse en zelfs Griekse recht. Het canonieke recht bouwde hierop voort. (Ik teken aan dat het Oude Testamentische recht aan een man meerdere vrouwen toestond).

Dat gezegd hebbende ga ik nu naar mijn artikel, waarin ik betoog, dat er iets is, dat als het bindende element van het huwelijk gezien moet worden, het morele commitment dat partners elkaar geven. Dat ligt nog voor het formele huwelijk. Op basis van dat commitment, komt tenslotte het huwelijk.

In de bijbel komen vele vormen van commitment voor, ook wel verbond of verbintenis genoemd of eed. En God kan dat allemaal zegenen. Een voorbeeld wat heel dichtbij komt is de innige liefde van David en Jonathan (1 sam.20), zij sloten een verbond en God zegende dat.

*Wat ik dus betoog, is, dat de **verbintenis** van homo's dus wel degelijk gezegend, ingezegend kan worden (waarbij de naamgeving huwelijk niet genoemd hoeft te worden).*

Is dit een weg voor Mozaiek om uit de impasse van huwelijksinzegening te komen? Het is een oprechte vraag.

3. Mozaiek 010 staat voor de uitdaging een derde, vrouwelijke voorganger te vinden. Zal die nieuwkomer kunnen aarden in iets dat al in 4 jaar is opgebouwd? Dit is een grote uitdaging en zorg.
4. Het nieuwe bestuursmodel lijkt op de five-fold ministry. Daar bestaan grote bezwaren tegen: zie bijlage 11 . Positief is, dat er ruimte komt voor meer bedieningen en roepingen.

ⁱ Zie bijlage 6

---

¹⁸ Bijlage 10

Bibliografie

- Abdalati, Hammudah et al. *Encyclopedie van de wereldreligies*. Zürich: Schadé/Concord Publishing, 2006.
- Ammerman, Nancy T. "Religious Identities and Religious Institutions." *Handbook of the sociology of religion*, edited by Peter B. Clarke, 207-224. Cambridge: Cambridge University Press, 2003.
- Beekers, Daan. *Young Muslims and Christians in a secular Europe: Pursuing religious commitment in the Netherlands*. London: Bloomsbury Publishing, 2021.
- Bell, Catherine, and Jens Kreinath. "Ritual." In *The Wiley Blackwell Companion to the Study of Religion*, second edition, edited by Robert Alan Segal, and Nickolas P. Roubekas, 382-399. Oxford: Wiley-Blackwell, John Wiley & Sons, 2021.
- Beyer, Peter. *Globalization and glocalization, Religion in the context of Globalization*. London: Routledge, 2013.
- Braster, J. F. A., M. A. Zwanenburg, and A. C. Zijderveld. *Geloof in Levensstijl, Nationaal onderzoek onder de Nederlandse jeugd*. Woerden: Christen Vandaag, 1998.
- Bruijne, Otto de, Peter Pit, and Karin Timmerman. "Ooit evangelisch". *de achterdeur van de evangelische gemeenten*. Kampen: Kok, 2009.
- Cammaert, P. A. G., and C.A. van Berg. *Congresboek van het Christelijk Sociaal Congres*. Kampen: Kok, 1991.
- Casanova, José. "The Religious Situation in Europe." In *Secularization and the World Religions*, edited by Klaus Wiegandt, and Hans Joas. 206-228. Liverpool: University Press, 2009.
- Casanova, José. "Religious Associations, Religious Innovations and Denominational Identities in Contemporary Global Cities." In *Topographies of Faith: Religion in Urban Spaces*, edited by Irene Becci, Marian Burchardt, and José Casanova, 113-127. Leiden: Brill, 2013.
- CBS. *God in Nederland*. Den Haag: CBS, 2020.
- Chrystides, Georg D., and Ron Geaves. *The study of Religion, an introduction to key ideas and methods*. London: Bloomsbury Academic, 2014.
- Coleman, Simon. "Christianity in Western Europe." In *Lamin Sanneh and Michael J. McClymond The Wiley Blackwell Companion to World Christianity*, edited by Catherine Cornille, 488-499. Oxford: John Wiley & Sons, 2016.
- Cooper, Britney. "How Sarah got her groove back, or notes toward a black feminist theology of pleasure." *Black Theology*, Volume 16, no. 3. Routledge, Taylor & Francis Group. (2018): 195-206.
- Dam, J. van. *Geschiedenis van het Baptisme in Nederland*. Amsterdam: Unie van Baptisten, 1970.
- Dekker, G. en H. C. Stoffels. *Godsdienst en samenleving. Een introductie in de Godsdienstsociologie*. Kampen: Kok, 2009.
- Despland, Michel. *Tradition. Historicizing tradition in the study of religion*. Berlin: De Gruyter, 2005.
- Dijkhuizen, Laura, and Bakker, Henk. *Typisch Evangelisch, een stroming in perspectief*. Amsterdam: Ark Media, 2017.
- Fedele, Anna, and Kim E. Knibbe. "Spirituality, the third category in a gendered triangle." In *Secular Society, Spiritual Selves? The Gendered Triangle of Religion, Secularity*

and Spirituality, edited by Anna Fedele and Kim E. Knibbe, 1-29. London: Routledge, 2020.

Fukuyama, Francis. *The end of history and the last man*. New York: Simon & Schuster, 1992.

Fukuyama, Francis. *Trust*. New York: Free Press/Simon & Schuster, 1996.

Fukuyama, Francis. *De nieuwe mens, onze wereld na de biotechnologische revolutie*. Amsterdam: Uitgeverij Contact/Olympus, 2002.

Fukuyama, Francis. *After the neocons, America at the crossroads*. New Haven: Yale University Press, 2006.

Ganeri, Martin. "Christianity and Interreligious Encounters." In *The Wiley Blackwell Companion to World Christianity*, edited by Lamin O Sanneh, and Michael J. McClymond, 282-301. Oxford: John Wiley & Sons, 2016.

Guerra, Jorge Castillo. *Tel je zegeningen. Het maatschappelijke rendement van christelijke kerken in Rotterdam en hun bijdrage aan de sociale cohesie*. Nijmegen: Kaski, NIM, 2008.

Hammer, Olav. *Tradition and Innovation*. Oxford: The Oxford handbook of the study of Religion, 2016.

Hazenbosch, Piet. *Voor het volk om Christus wil*. Hilversum: Passage 33, Verloren, 2009.

Heelas, Paul, and Linda Woodhead. *The Spiritual Revolution. Why religion is giving way to spirituality*. Malden: Blackwell Publishing, 2005.

Hefner, Robert. "Religion and Modernity Worldwide." In: *The Oxford Handbook of the sociology of Religion*, 1-25. Oxford: Oxford publishing, 2011.

Hunt, Stephan. *Handbook of Megachurches*. Leiden: Brill, 2020.

Huntington, Samuel P. *The clash of civilizations and the remaking of world order*. London: Simon & Schuster, 1997.

Ingals, Monique M., and Amos Yong. *The Spirit of Praise: Music and Worship in Global Pentecostal-Charismatic Christianity*. Philadelphia: Penn State University Press, 2015.

Jaspers, Alison. "Christianity." In *Major World Religions*. Edited by Lloyd Ridgeon, 178-229. London: Routledge-Curzon, 2003.

Kaski. *Het gebruik van gebedsruimten door migrantenkerken*. Nijmegen: Kaski, 2021.

Kennedy, James C. *Een beknopte geschiedenis van Nederland*. Amsterdam: Prometheus, 2017.

Klaver, Miranda, Johan Roeland, Peter Versteeg, Hijme Stoffels, and Remco van Mulligen. "God changes people: modes of authentication in Evangelical conversion narratives." *Journal of Contemporary Religion*, Volume 32 (2017): 237-251.

Klaver, Miranda. *This is my desire*. Proefschrift (VU). Amsterdam: VU University Press, 2011.

Klaver, Miranda. "Media technology creating 'sermonic events'. The Hillsong Megachurch Network." In: *Cross Currents* 65 (2015): 422-433.

Klaver, M., S. Paas, and E. Staalduinen-Sulman. *Evangelicals and sources of Authority*. Amsterdam: VU University Press, 2016.

Klaver, Miranda. *Hillsong church, expansive pentecostalism, Media and the global city*. Cham: Springer/Palgrave, 2021.

- Klaver, Miranda, and Peter Versteeg. "Evangelicalisering als proces van religieuze verandering." In *Praktische theologie*. (2007): 169-182.
- Knott, Kim. "Walls and Other Unremarkable Boundaries in South London: Impenetrable Infrastructure or Portals of Time, Space and Cultural Difference?" In: *New Diversities* 17(2), (2015): 15-34.
- Kraayenoord, Kees. *Backstage, met vallen en opstaan Gods liefde tegemoet*. Amsterdam: Ark Media, 2017.
- Laan, C. van der, and P. N. van der Laan. *Pinksteren in beweging, vijfenzeventig jaar pinkstergeschiedenis in Nederland en Vlaanderen*. Kampen: Kok, 1982.
- Laan, C. van der, and P. N. van der Laan. *Toen de kracht Gods op mij viel, 100 jaar Pinksterbeweging*. Kampen: Kok, 2007.
- Martin, Craig. *A critical introduction to the study of religion*. London, NY: Routledge, 2017.
- Marx, Karl. *Het kapitaal*. Bussum: Unieboek, 1972. (Nederlandse vertaling van het Duitse origineel van 1867).
- Meyer, Birgit. "Recycling the Christian Past, the heritagization of Christianity and national identity in the Netherlands", in *Cultures, Citizenship, and Human Rights*, edited by Rosemarie Buikema, Antoine Buys, and Ton Robben, 64-88. London: Routledge, 2019.
- Micklethwait, John, and Adrian Woolridge. *God is back, how the global rise of faith is changing the world*. London: Penguin Group, 2009.
- Moyaert, Marianne. "Scriptural reasoning as inter-religious dialogue." In *The Wiley-Blackwell Companion to Inter-Religious Dialogue*, edited by Catherine Cornille, 64-86. Chichester, West Sussex: Wiley Blackwell, 2013.
- Mock, Leon, and Eric Ottenheijm. "Dialogo en identiteit: Leren van grensverkeer." In: *Geloven in de dialoog*, edited by Eric Ottenheijm, Leon Mock en Simon Schoon, 51-62. Amsterdam: Amphora Books, 2010.
- Oosterhuis, Gertjan. *Met pijn in het hart. Onderzoek naar de overstap van leden van gereformeerde kerken naar evangelicale kerken*. Kampen: TU, 2021.
- Poorthuis, Marcel. "Rituals in interreligious dialogue: bridge or barrier?" In: *Cambridge Scholars Publishing*, edited by Marcel Poorthuis, 97-111. Cambridge: Cambridge Publishing, (2020).
- Rakow, Katja. "The light of the world: mediating divine presence through light and sound in a contemporary megachurch." In: *Material Religion*. Volume 16, no. 1. (2020): 84-107.
- Rivière, Leen La. *Finale. Bijbelse visie op muziek*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 1986.
- Rivière, Leen La. *Bijbelse principes voor creativiteit en kunst*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 1987.
- Rivière, Leen La. *Lofprijzing en aanbidders, Bijbelse principes*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 2005.
- Rivière, Leen La. *Geloof in de publieke ruimte*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 2012.
- Rivière, Leen La. *Up-to-Date*. Rotterdam: Continental Sound/Christian Artists, 1979.

- Roeland, Johan. *Selfation. Dutch evangelical youth between subjectivation and subjection*. Amsterdam: University Press, 2009.
- Roeland, Johan, Stef Aupers, Dick Houtman, Martijn de Koning, and Ineke Noomen. "The Quest for religious purity in New Age, Evangelicalism and Islam religious reditions of Dutch youth and the Luckmann legacy." In: *Annual Review of the sociology of religion, Volume 1: Youth and Religion*. Brill, (2010): 289-306.
- Rooden, Peter van. "Oral History en het vreemde sterven van het Nederlandse christendom." In: *BMGN*, 119, afl.4. (2004): 524-551.
- Selderhuis, Herman J. *Handboek Nederlandse Kerkgeschiedenis*. Kampen: Kok, 2006.
- Spickard, James V. "Religion in Global Culture: New directions in an increasingly self-conscious World." In: *religion, globalization and culture*, edited by Lori G. Beama, and Peter Beyer, 233-252. Leiden: Brill, 2007.
- Stausberg, Michael, and Steven Engler. *The Routledge Handbook of Research Methods in The Study Of Religion*. London/NY: Routledge, 2011.
- Stephenson, Barry. *Ritual, a very short introduction*. Oxford: Oxford University Press, 2015.
- Stoffels, Hijme C. (redactie): *Religieuze bewegingen in Nederland*, deel 9, feiten en visies. Amsterdam: VU, 1984.
- Stoffels, Hijme C. *Wandelen in het Licht, Waarden, geloofsovertuigingen en sociale posities van Nederlandse evangelischen*. Kampen: Kok, 1990.
- Taylor, Charles. *Varieties of Religion Today*. Cambridge, USA: Harvard, 2002.
- Tweed, Thomas A. *Religion*. Oxford: Oxford University Press, 2020.
- Vermeer, Paul, and Peer Scheepers. "Bonding or bridging? Volunteering among the members of six thriving evangelical congregations in the Netherlands." In: *Voluntas* no. 30 (2019): 962-975.
- Verwey-Jonker Instituut: *Omvang en karakter van de maatschappelijke activiteiten van levensbeschouwelijke organisaties in Rotterdam* (Jessica van den Toorn, Maarten Davelaar, Ahmed Hamdi, Leyla Rechtes, Milan van Keulen). In samenwerking met Stichting Mara, SPIOR, SKIN-Rotterdam, Samen 010, Convent van Kerken. Utrecht: Verwey-Jonker, 2020.
- Vlasblom, Marijn. *Geleefd geloof en de gemeente, een onderzoek naar de betekenis van de geloofsgemeenschap voor het alledaags geloof van evangelisch-baptistische christenen*. Amsterdam: VU/eigen uitgave, 2017.
- Volgers, Marc. *Grote gemeenten in een klein land, een onderzoek naar de groei van evangelische kerken en megakerken in Nederland*. 's Hertogenbosch: eigen uitgave, 2010.
- Wiegandt, Klaus and Hans Joas. *Secularization and the World Religions*. Liverpool: Liverpool University Press, 2009.
- Woodhead, Linda, "Real Religion and fuzzy spirituality? Taking sides in the sociology of Religion." In: *Religions of Modernity: relocating the Sacred and the Self and the Digital*, edited by Stef Aupers, and Dick Houtman, 31-48. Leiden: Brill, 2010.
- Yaakov, Ariel. "Jewish-Christian Dialogue." In: *The Wiley-Blackwell Companion to Inter-Religious Dialogue*, edited by Catherine Cornille, 205-223. Oxford: Wiley Blackwell, 2013.

Leen la Riviere

Bijlagen 1

Van: ~~Marcel Koning <mail@marcelkoning.nl>~~
Verzonden: dinsdag 5 november 2024 21:37
Aan: Leen la Riviere
Onderwerp: Re: reactie RE: van Leen

Wederzijds Leen. Mooi om zo van gedachten te wisselen.

Met vriendelijke groet,

~~Marcel Koning~~

Van: Leen la Riviere <leen@continentalart.org>
Datum: woensdag, 30 oktober 2024 om 14:53
Aan: ~~Marcel Koning <mail@marcelkoning.nl>~~
Onderwerp: RE: reactie RE: van Leen

Dank
Waardeer je antwoord en je houding zeer
Ik hoop en bid Dat er toch een opening komt voor de zegen van homostellen
Ria en ik hebben samen een homo echtpaar gezegend, was een bijzondere gebeurtenis, waar de Heer echt aanwezig was//
Wordt vervolgd
Met groet en zegen
Leen

~~Van: Marcel Koning <mail@marcelkoning.nl>~~
Verzonden: dinsdag 29 oktober 2024 12:08
Aan: Leen la Riviere <leen@continentalart.org>
Onderwerp: Re: reactie RE: van Leen

Dag Leen,

Hoe is het met je?

Reces hier van de politiek, dus even wat meer tijd om te mailen.
Ik heb je document gelezen. Ik ken de uitleg zoals je die omschrijft. Mooi beschreven ook. En toch... weet ik niet of ik de analyse helemaal deel, maar het is wel het goede gesprek volgens mij.

Ik snap ook je betoog om uit de impasse te komen, en zo doet de PKN het ook volgens mij.
Het doet recht aan de oprechtheid van veel LH- stellen. Want zoals jij beschrijft ken ik er ook veel.

Er is veel over te zeggen. Uiteindelijk gaat het toch om een keuze en interpretatie. Overigens, (ik weet niet of ik dat voldoende heb duidelijk gemaakt) is er erkenning en ruimte voor jouw uitleg in Mozaiek. We hoeven niet 'gelijk' te hebben, dat is ook zo overschat.

Wij zitten er niet zo in dat we denken dat er 'absoluut' maar 1 uitleg mogelijk is. Maar toch hebben we wel een lijn gekozen, omdat niet kiezen ook onveilig en onduidelijk is. Klinkt tegenstrijdig, is het misschien ook wel een beetje, maar in het

- Huwelijk alleen 1 man 1 vrouw

- Alle posities open voor iedereen (w.b. Huwelijk ook van gelijk geslacht)

Zit een spanning. Bewust misschien wel. Iedereen moet genadig zijn. Ook al snap ik dat het voor de LH'ers niet zo voelt.

Maar ja, dat komt weer omdat de uitleg van de kernteksten, daar verschilt de Mozaiek uitleg iets van die van jou. En wordt toch de meer traditionele lezing gebruikt.

Het is even wat het is. Het is goed denk ik dat er voor nu een soort van duidelijkheid is. En de dialoog zal (nodig) blijven.

Zegen!

Van: Leen la Riviere <leen@continentalart.org>

Datum: vrijdag, 18 oktober 2024 om 11:51

Onderwerp: reactie RE: van Leen

Ik schuif wat in mijn agenda. Want ik vind je reactie van uitermate van groot belang.

Dank hiervoor en voor de tijd om dit uitgebreid te duiden.

Het geeft in ieder geval grote duidelijkheid en dat is voor alle partijen van belang.

Ik raad aan om nu eerst mijn artikel te lezen, ik doe het nogmaals bijgaand, want het heeft te maken met punt 2.

Dan kom ik op je punt 2 terug.

Ik kan meegaan in de gedachte dat huwelijk iets is tussen man en vrouw. Dat is terug te voeren tot het oude Romeinse en zelfs Griekse recht. Het kerkrecht bouwde hierop voort. (Ik teken aan dat het Oude Testamentische recht aan een man met meerdere vrouwen toestond).

Dat gezegd hebbende ga ik nu naar mijn artikel, waarin ik betoog, dat er iets is, dat als het bindende element van het huwelijk gezien moet worden, het morele commitment dat partners elkaar geven. Dat ligt nog voor het formele huwelijk. Op basis van dat commitment, komt tenslotte het huwelijk.

In de bijbel komen vele vormen van commitment voor, ook wel verbond of verbintenis genoemd. En God kan dat allemaal zegenen.

Wat ik dus betoog, is, dat de **verbintenis** van homo's dus wel degelijk gezegend, ingezegend kan worden (waarbij de naamgeving huwelijk niet genoemd hoeft te worden).

Is dit een weg voor Mozaiek om uit de impasse van huwelijksinzegening te komen?

Zie uit naar jouw reactie

Met liefs en zegen

Leen La Rivière

Verzonden: donderdag 17 oktober 2024 12:10

Aan: Leen la Riviere <leen@continentalart.org>

Onderwerp: Re: van Leen

Dag Leen,

Sorry, beetje laat antwoord. Mooie projecten gedaan die wel veel van mijn agenda en ruimte in m'n hoofd vroegen.

Wat betreft de homo inzegening ben ik je nog een antwoord verschuldigd.

Ken je de avonden die in Mozaiek0318 zijn gehouden?

Die zijn nu leidend voor hoe we omgaan met inzegening van stellen van gelijk geslacht. De uitkomst van deze avond zijn 2 ankerpunten:

1. Iedereen is welkom in alle posities in de gemeente. Dus ook getrouwde LHBT'ers. Zij kunnen deel zijn van de RVO, voorganger zijn (al is dat in de praktijk niet waarschijnlijk), coördinator, etc...
2. Wij zien het huwelijk in bijbelse zin als voorbehouden aan één man en één vrouw. Daarom zegenen we homohuwelijken niet in.

Deze positionering vraagt genade van twee kanten. En dat is ook precies wat we beogen. We voegen ons dus bij de wat meer traditionele theologie, maar willen ook terughoudend zijn (lees niet doen) als het gaat om oordeel. Ook hebben we expliciet gemaakt dat het mogelijk is binnen Mozaïek om een andere opvatting te hebben rond de bovengenoemde punten. Dat we dus ruimte geven aan verschillen en daarover met elkaar in gesprek blijven.

In principe is dit nu de lijn in alle Mozaïek gemeentes. En ja, ook in ons voorgangers team zijn de individuele meningen verdeeld, maar hanteren we dit wel als ons leidraad.

Ik hoop dat dit helpt...

De avonden zijn trouwens terug te kijken: <https://0318.mozaiek.nl/inerehersteld/seksualiteit>

Hoe is het verder met je gezondheid? Ik zag ook deze week nog wat mails voorbij komen. Daar ga ik me na het weekend weer in verdiepen.

Ik geef je deze mail mee als achtergrond. Niet zozeer als input voor je vervolpublicaties. Je kunt zelf alles concluderen wat ik heb geschreven hierboven vanuit de video's. Hoef je me niet uit te citeren. Er is ook niets geheims aan overig.

Groet!

Verzonden vanuit [Outlook voor iOS](#)

Van: Leen la Riviere <leen@continentalart.org>

Verzonden: Thursday, September 26, 2024 1:57:49 PM

Onderwerp: van Leen

Beste Marcel
Hoe gaat het met je?
Graag hoor ik van j.

Heb je nog nagedacht over mijn vragen hoe het nu bij jullie Mozaïek zit rond homo-zegening?
Ben daar benieuwd naar.

Op verzoek van Engelse kunstenaars vrienden heb ik een oud artikel herschreven.
Je vindt het bijgaand
Hopelijk helpt het in die homo-zegening discussie

Ben benieuwd naar je reactie

A fresh look on homosexuality in the Bible

By Leen La Rivière¹

As most people know, there are 4 bible verses that deal with homosexuality. To understand them you have to put those texts in the contextuality of the time those texts were written. If you do not do that, you get really weird and unpleasant situations like the verse 'an eye for an eye' as good punishment for such situation/transgression. Or should we still stone to death a women caught for adultery. Jesus broke with those extreme explanations of those harsh laws. See His behavior in many stories in the 4 gospels.

The following analyses of the 4 verses may help:

1. Leviticus 18:22 (repeated in Leviticus 20:13) *'thou shalt not lie with mankind, as with womankind; it is an abomination'*. First about the position of this text in the Bible. This whole book of Leviticus deals with laws to separate the people of Israel from all the customs and habits of Egypt they left and of the clans living in the promised land Canaan. The Exodus out of Egypt is appr. 1300 BC. In those days incest was normal (like pharaohs marrying their (half) sisters) and other strange sexual practices (like sex with animals). The clans in Canaan worshipped Baal and Astarte. Practices going along with that worship was sex (with anybody) and those worships lead even to human sacrifices and finally child abuse and child sacrifice (by fire)². When people having sex with anybody, it leads easily to sexual transferred diseases, a plague at that time, killing many. So Leviticus deals with purity and health care and to separate Israel from the clans and peoples around them; otherwise Israel would be easily infected too (The children of Israel were not allowed to marry somebody from those clans/peoples, not being an Israelite). *To my opinion this bible verse has to do with health.*

2. Sodom and Gomorrah: Genesis 13:13 tells that the men of those cities were wicked and sinners. In Genesis 18 and 19 you find the story of Abraham begging for mercy for those 2 cities, but as no even 10 just, righteous person is found, the destruction is inevitable. Lot (family of Abraham) lives in Sodom and get angelic visitors. The mob (young and old men) of the city want Lot to bring those visitors to the street so they can rape them. An incredible transgression of the sacred protection of guests. A related verse is Romans 9: 28, 29 connects the destruction of those cities to the lack of righteousness. See as well 2 Peter 2:6, the destruction as result of ungodly living. (see as well Jude 7, mentioning all forms of fornication as unjust). *To my opinion this bible episode deals with injustice.*

So, if you have solved the health care issue and you are a godly, righteous person, both text are not valid for today, as equal are not valid anymore verses to stoning men or

¹ He is author, speaker, leader. More about him at the end of this study.

² The Moloch. Malik or Molek was this idol. This idol required human sacrifices to keep him happy, especially child sacrifices as sign of total obedience.

women to death because of adultery³. Very important is that you cannot be selective using verses of the Old Testament. If you believe you should keep to these 2 verses, than you should keep as well the other verses from Leviticus and keep all the hygiene, all the rules, laws and regulations. So men should be circumcised and should keep all the hygiene, food, hair, cloth, travel, marriage laws and restrictions. But we do not do that, as they are not valid (see footnote 3 again), equally those 2 bible verses do not matter as the Old Testament has no validity for new testament Christians, so using these verses is not relevant.

But relevant are the 2 verses in the New Testament, the letter to the Romans and in the letter to the Corinthians. Both written by Paul (about around the year 55) AD. Who was Paul? He has had an excellent Greek education and a great orthodox Jewish education from the best Jewish theologian scholars of his time. So Paul knew all about the cultural behavior and customs of the Greek elite, including sexual behavior. How was Greek sex in his time? The free elite men had a woman only for offspring. Besides that, normal sex was between men, and especially with young men, boys (pedophilia). Even educators/teachers had sex with their pupils (boys), this was seen as a positive learning experience. It should be noticed that these passages do NOT appear in any other writing of Paul. Why? Well, the Romans worshipped Greek culture and many customs of Greek culture were imported to Rome, even the Greek Gods (who were as well very sexual active in many ways, read their mythology). Corinthians: this was the Greek international trade city⁴. The most sacred part of that city was the temple of Aphrodite, the goddess of love/sex, who employed appr. 1000 girls (1 Cor 6, 10 refers to this temple prostitution) serving many travelers. The complete destruction of what love is into sex-exploitation drives Paul in this letter to restore love: what is real love? You find this example of world class poetry in I Cor. 13⁵. Back to the main line of thought: As Greek city, in Corinth was the 'normal' sex: men with boys.

---

³ A sidetrack is the validity of the Old Testament for Christians. For ages there was the replacement theology, stating that the church had come in place of the children of Israel. The true people of God were Christians not the Jews. This led to call Jews traitors and God killers, rejecting Jesus as the Messiah. This led to pogroms and genocides (including the holocaust). Most theologians have left that perspective. An other extreme is a minority that states that with the verdict of the Apostle convention in Jerusalem (council of Jerusalem appr. 44 BC), KJ Acts 15, 20, 29; 21,25: *Wherefore my sentence is, that we trouble not them, which from among the Gentiles are turned to God:²⁰ But that we write unto them, that they abstain from pollutions of idols, and from fornication, and from things strangled, and from blood.* So they say: We have nothing to do with the Old Testament at all, only the teachings of Jesus and the apostles matter (so the New Testament) and skip the book of Hebrews, as that letter is for the Jews, as we the believers are gentiles. Paulus has a position in the middle: all what has been written is an example for learning (see 1 Cor.10,6). Finally Jesus quoted on and on from the Old Testament.

⁴ Corinth had to the west Athens, to the south Sparta, to the north Macedonia and to the East Italy (the heartland of the Roman empire), to compare with the position of Rotterdam in Western Europe.

⁵ NIV: *If I speak in the tongues^[9] of men or of angels, but do not have love, I am only a resounding gong or a clanging cymbal. ²If I have the gift of prophecy and can fathom all mysteries and all knowledge, and if I have a faith that can move mountains, but do not have love, I am nothing. ³If I give all I possess to the poor and give over my body to hardship that I may boast,^[9] but do not have love, I gain nothing.⁴ Love is patient, love is kind. It does not envy, it does not boast, it is not proud. ⁵It does not dishonor others, it is not self-seeking, it is not easily angered, it keeps no record of wrongs. ⁶Love does not delight in evil but*

Knowing that it explains his writings:

3. Romans 1: 26, 27: (KJ): *or this cause God gave them up unto vile affections: for even their women did change the natural use into that which is against nature:*

²⁷ And likewise also the men, leaving the natural use of the woman, burned in their lust one toward another; men with men working that which is unseemly, and receiving in themselves that recompence of their error which was meet.

²⁸ And even as they did not like to retain God in their knowledge, God gave them over to a reprobate mind, to do those things which are not convenient;

Key word in this passage is not the natural sex but *lust, misuse*. And who are those men? Well, men with boys.

4, 1 Cor. 6: 9, 10: (KJ): *Know ye not that the unrighteous shall not inherit the kingdom of God? Be not deceived: neither fornicators, nor idolaters, nor adulterers, nor effeminate, nor abusers of themselves with mankind, (The Scofield translates here male prostitutes)¹⁰ Nor thieves, nor covetous, nor drunkards, nor revilers, nor extortioners, shall inherit the kingdom of God⁶.*

Here is the word: *abuse* (is not regular sex between two equal partners out of free will), so we talk about not regular homosexuality but pedophilia⁷.

When the King James was written not much was known about the various forms of homosexuality, and nobody dared to write about misuse of young boys. It is sad that in the translation in both examples the better wording would have been pedophilia. When you read those verses and but this word in the text, it becomes suddenly very clear and solves the ongoing debate about the position of homos in our congregations.

We know personally many LHBTQ+ persons who live a godly life and live out righteousness and do not abuse others. They are my beloved and great brothers and sisters (them, it) and are welcome in our meetings and in society.

A befriended homo read those 4 verses and said: well it is clear, because it is not about me. A great exegesis, because he took care of his health, did not surrender to lust, or

---

rejoices with the truth. ⁷ It always protects, always trusts, always hopes, always perseveres. ⁸ Love never fails. But where there are prophecies, they will cease; where there are tongues, they will be stilled; where there is knowledge, it will pass away. ⁹ For we know in part and we prophesy in part, ¹⁰ but when completeness comes, what is in part disappears. ¹¹ When I was a child, I talked like a child, I thought like a child, I reasoned like a child. When I became a man, I put the ways of childhood behind me. ¹² For now we see only a reflection as in a mirror; then we shall see face to face. Now I know in part; then I shall know fully, even as I am fully known. ¹³ And now these three remain: faith, hope and love. But the greatest of these is love.

⁶ I add on purpose verse 10, as we hear never sermons about this verse. We are hypocrites if we only zoom in homo's and do not relate to what has been mentioned in this verse. We refuse to bless the marriage of homo's, but we keep blessing marriages where partners practice: (Scofield translates) homo-sexual offenders, thieves, greedy, drunkards, slanders, swindlers...

⁷ In this light I recall a quote from president Putin who condemned that all homo's were pedophiles. In orthodox translations it refers correct to pedophilia, but clear most homo's are not pedophiles.

abuse (of others or young boys), he had an ongoing stable relationship with a partner and had a godly live, following Jesus.

Closing: a comedian said: there are 4 warnings in the bible against homosexuality, but there are 365 warnings for heterosexuals in the bible, so what is more dangerous...

APPENDIX 1

There is quite a discussion about marriage and blessing⁸. Can we bless a marriage of 2 persons of the same sex. Here is lot of opposition among Christians. Why? They say a marriage can only be done between one man and one women. Unfortunately you find in the bible quite a number of marriages of a man with several women⁹; see as well appendix 2. And all those marriages were blessed by God. I do not want to spend time on semantic discussions. So what does marriage mean? It is an alliance, union, commitment, covenant, a binding connection. Going to the original meaning, to my opinion you can bless the commitment of two equal partner and have it blessed in church. Two months after my wife and I started dating I ask her to say 'YES' to me. We both gave each other our holy commitment¹⁰. A 9 months later we signed the covenant at the townhall and later the blessing in the church, which was the confirmation of our original commitment. We are still together doing great after 55 years. So pastors and church boards having problem with the blessings using the word marriage for persons of same sex, I suggest using the other words: alliance, union, commitment, covenant, a binding connection, partnership.

APPENDIX 2

What about polyamory? This new problem is invading the western church. It is easily condemned as wrong, but is it? In the Old Testament there is a long list of great believers, having more wives (see footnote 1). We do not condemn them. Jesus said that from the beginning it was meant to be one man and one women, but it was allowed to have more women¹¹. From mission history we know, that when in Africa a man, having 10 wives) became Christian he had to send away 9 women, and that meant starving from hunger and death for those 9. Not long ago this problem was recognized by indigenous churches and decided was in several occasions, that becoming a Christian and you have 10 wives, you keep them. To my opinion a wise decision. In the mission history we have put too many time our western-world morale, ethics and customs on the peoples around the world, like teaching classical music to Indians in Columbia as being true and better as their music, or forbidding African tribes to dance.

A friend remarried and divorced 4 times, but was chronological monogamous, and every time a blessing in the church; I have more problems here as the man never solved

---

⁸ There are at least 196 passages in the Bible mentioning blessing, to bless, etc.-Who are blessed? What is blessed? Well: generations, a house, family, a city, food, crops, meetings, peoples, one person, a tribe, harvest, a wife and husband, inheritance, peace, the house of the Lord, Sion, children, offerings, the king, Maria, the Kingdom of God, the unborn, etc. Here you can add whatever you want to this endless list. What a wonderful secret of Gods Kingdom: Gods blessings are abundant and as well for the HGTBQ+ community. The greatest blessing is probably the beatitudes (Metthew 5). Whi are blessed?: the poor in spirit, who mourn, the meek, the hungry, the merciful, pure hearts, peacemakers, the persecuted, the insulted... I love to add the LHGTB community.

⁹ See Abraham, David, Salomon and so on; all great heroes of faith and anointed by God.

¹⁰ Jesus said, let your yes be yes and no be np, do not taken an oath.

¹¹ Feminist will argue here the right for one women to have more men.

his real problem of domination. But have full sympathy for the 4 women who quit this manipulative controller.

APPENDIX 3

Closing with a brain teaser. Was Jesus a Christian? The answer is no. He was an itinerant rabbi. But He proved to be the Messiah, the Christos. We are named after Him.

Was the murderer (who begged Jesus for mercy) at the cross a Christian? No, still we will see him in paradise, the heavens. Are we too narrow minded? Or what about this text: *you know that everyone who does what is right has been born of Him.* (1 John 2:29) The meaning has quite some implications. Or what about the text: *In the past God overlooked such ignorance* (Acts 17:30, it is about worshipping gods, Paul's lecture in Athens). This has as well quite some implications. Are we too narrow minded?

Who is Leen La Rivière?

Born in 1946. Married with Ria (1968), 3 sons, 4 grandchildren. He is of French origine (Huguenot), but native Dutch. He studied education and theology (1963-1968). In 2021 he did the master Religion and Society at the Utrecht University. Founder of the ministry Continental Sound (1970; www.continentalsound.org); Founded the publishing House Continental Music 1975; www.continentalsound.org); founder of Christian Artists Europe (1980; www.christianartists.org); founder of Continental Ministries Europe (1985; www.continentalministries.org); founder of the national Christian trade union for arts and culture (1989; CNV-Kunstenbond); founder of the international Christian artists network (1995; www.christianartists-network.org); founder of the Christian artists academy (2000; www.christianartists-academy.org); founder and lector of the masterclass cultural leadership (2015; www.masterclassculturalleadership.org). Leen wrote 29 books. Several books were translated in other languages, the most translated one is Biblical view on creativity and art (14 translations; 2023 in Croatian, 2024 in Mongolian even). Chief editor of the Christian Culture magazine Sjofar (Dutch, released every quarter since 1974). He has been key-note speaker at conferences around Europe, South Africa, Australia) and preached in many churches and meetings. He produced over 100 CD's of Continentals, Young Continentals, Continental Kids and other Christian Artists.

Bijlage 3

Leen la Riviere

Van: Jan-Willem Bosman | Mozaiek010 <janwillembosman@mozaiek010.nl>
Verzonden: zondag 8 december 2024 13:45
Aan: janwillem.bosman@gmail.com
Onderwerp: Dankbaar voor wat Mozaiek landelijk heeft betekend – nu kunnen wij iets terugdoen

Opvolgingsvlag: Opvolgen
Vlagstatus: Met vlag

Aan alle delen van Mozaiek010,

Laten we samen schouder aan schouder staan

Wat is het bijzonder om deel te zijn van Mozaiek010. Als kerk in Rotterdam hebben wij veel te danken aan onze landelijke organisatie, Mozaiek. Zonder hun visie, gebed en ondersteuning was onze gemeente hier in Rotterdam niet ontstaan. Zij hebben ons geholpen de fundering te leggen waarop we nu bouwen. Samen mogen we één kerk zijn, een Mozaiek beweging in Nederland.

Echter, op dit moment kampt Mozaiek landelijk met een financieel tekort. Het tekort bedraagt ongeveer €100.000. Dit is ontstaan doordat we als beweging enorm hard zijn gegroeid, sneller dan we financieel konden bijhouden. Het geld dat binnenkwam is goed gebruikt om de beweging en de verschillende gemeenten te ondersteunen, maar deze snelle groei heeft de landelijke ondersteunende organisatie voor uitdagingen gesteld.

De landelijke organisatie neemt nu stevige maatregelen om financieel gezond te worden en toekomstbestendig te zijn. Er is een interim-bestuur gevormd, en vanuit Mozaiek010 helpen twee van onze delen actief mee om te werken aan herstel en stabiliteit.

Het is belangrijk dat er een gezonde landelijke organisatie is. Van hieruit worden nieuwe gemeentes ondersteund en ontvangen we als Mozaiek010 veel support vanuit de landelijke Mozaiek beweging (denk aan de website, de nieuwsbrieven, de regelmatige inspiratie en ondersteuning van ons als voorgangers, het Kenia project etc).

Als delen van Mozaiek geloven we dat we samen één lichaam vormen. Zoals Paulus schrijft:

"Als één lid lijdt, lijden alle leden mee." – 1 Korintiërs 12:26.

Als eerste vragen we jullie gebed. Bid mee dat de juiste keuzes worden gemaakt en dat de landelijke organisatie weer volledig gezond wordt, zodat Mozaiek kan blijven groeien en Gods Koninkrijk zichtbaar maken in Nederland.

Daarnaast doen we een dringend beroep op jullie: willen jullie bijdragen aan het herstel van Mozaiek landelijk? Elk bedrag, groot of klein, maakt een verschil. Samen kunnen we dit tekort overbruggen en ervoor zorgen dat de beweging waar wij zoveel aan te danken hebben, sterker de toekomst ingaat.

[Zullen we samen geven?](#)

Belangrijk om te weten: de financiële situatie van Mozaiek010 is gezond. Dit verzoek betreft enkel het landelijke tekort.

Laten we samen optrekken, niet alleen in woord, maar ook in daad.

Dank jullie wel voor jullie betrokkenheid, gebed en vrijgevigheid.

Met liefde en dankbaarheid,

Eline, Ies en Jan-Willem

Voorgangers van Mozaiek010

13 nov 2024

Toekomst van verouderde sporthal Schenkel ongewis

De nieuwbouw voor de verouderde sporthal Schenkel is onzeker geworden nu het besluit daarover is uitgesteld. Een meerderheid van de gemeenteraad in Capelle aan den IJssel wil de investering van 15 miljoen euro liever eerst afwegen tegen de bezuinigingsvoorstellen die eraan komen.

Yvonne Keunen

Capelle aan den IJssel

De discussie over een nieuwe sporthal aan de Capelseweg speelt al jaren en wordt steeds urgenter. Niet alleen omdat het complex flink achteruit is gegaan door minimaal onderhoud, maar ook omdat nieuwbouw door stijgende kosten duurder wordt.

Hoewel ook de gemeenteraad ervan overtuigd is dat er een nieuwe accommodatie moet komen, stemde een meerderheid van de raad toch tegen nieuwbouw. De gemeente Capelle verkeert immers in financieel zwaar weer en staat aan de vooravond van grote bezuinigingen.

Als het aan Leefbaar Capelle ligt, betekent uitstel echter geen afstel. „Sport was, is en blijft een prioriteit. Wij zetten ons al jaren in voor voldoende, en goede, sportfaciliteiten en blijven voorstander van een mooie en veilige

▲ Sporthal Schenkel is toe aan vernieuwing. FOTO FRANK DEROO

sporthal in Schenkel”, zegt raadslid Micle Jaliens. „Die keuze dient echter wel gemaakt te worden op basis van een compleet beeld van de financiële situatie.”

D66 denkt daar heel anders over en vreest dat een nieuwe sporthal er nooit meer komt. Fractievoorzitter Zinho Schelkers is zelfs een petitie begonnen, die inmiddels bijna zeshonderd keer is ondertekend. Volgens Schelkers is een nieuwe sporthal niet alleen van belang voor de clubs die er gebruik van maken. „Het wordt ook gebruikt voor schoolexamens, kerkdiensten en andere maatschappelijke instellingen.”

Bijlage 4

Bijlage 4

2

nederlandsdagblad ■ DINSDAG 10 DECEMBER 2024

Alle kerstdiensten Mozaiek0318

Christa Meindersma
Veenendaal

■ De kerstdiensten van Mozaiek0318 zijn dit jaar ongekend populair. Binnen vijf uur waren alle 17.000 gratis tickets voor de diensten vergeven.

De evangelische kerk vraagt mensen die dubbele tickets hebben gereserveerd om deze terug te geven, zodat anderen alsnog een kans krijgen. Daardoor komen er op de website

nog enkele tickets beschikbaar. Sinds zondagmiddag konden geïnteresseerden een gratis toegangsbewijs reserveren. De belangstelling was zo groot, dat de website korte tijd onbereikbaar was. Nog voor het einde van de dag waren alle gratis tickets – die volgens de organisatie nodig zijn om het aantal bezoekers te reguleren – weg.

'Dit hadden wij ook niet verwacht', zegt voorganger Nelinda Troost. Ze legt uit dat de kerstnachtdiensten gezien worden als een evangelisatie-

project, wat de grote belangstelling deels verklaart. 'We moedigen gemeenteleden aan om gasten mee te nemen. Ik hoorde van een jongere die tien vrienden heeft uitgenodigd die normaal niet naar de kerk gaan, en iemand anders neemt voor het eerst zijn schoonfamilie mee naar de kerk. Dan zit je zo op flink wat extra mensen.'

De evangelische kerk organiseert in totaal negen kerstnachtdiensten op de dagen voor Kerst en drie 'sing-along kerstgezinsdiensten' op 25 de-

binnen vijf uur volgeboekt

cember. In totaal worden zo'n 17.000 bezoekers verwacht in de Basiliek in Veenendaal, het gebouw waar Mozaiek0318 iedere zondag samenkomt.

Alpha-cursus

De voorbereidingen lopen al sinds de zomer. 'We denken bijvoorbeeld na over hoe we mensen die na de dienst meer van Jezus willen weten, kunnen opvangen', zegt Troost. 'Ruim vijftig huishoudens hebben zich aangemeld om na Kerst in hun huis een

Alpha-cursus te organiseren.' Vorig jaar waren er al zeven kerstnachtdiensten en drie diensten op eerste kerstdag, goed voor 15.000 bezoekers. 'Doordat Kerst gunstig valt dit jaar, kunnen we de zondag als extra dag erbij betrekken en het uitbreiden naar negen diensten.'

De kerstnachtdienst op 22 december wordt opgenomen door de Evangelische Omroep (EO) en uitgezonden op 24 december op NPO 2.

Vier dagen lang drie diensten per dag, dat vraagt veel van de mensen

die betrokken zijn. 'Na Kerst zullen de meesten even moeten bijtanken, maar het geeft ook veel energie. Er zijn een heleboel mensen die dit niet willen missen.' Mensen die geen ticket hebben kunnen bemachtigen, kunnen via de livestream op YouTube meekijken tijdens de diensten op 24 december om 20.00 uur en 25 december om 10.45 uur, benadrukt Troost. 'We moedigen mensen aan om anderen uit te nodigen en op die manier alsnog samen de dienst te beleven.'

13.00 **Nobelprijs** De ceremonie van de Nobelprijzen vindt plaats in de Zweedse hoofdstad Stockholm. De Nobelprijs voor de Vrede wordt in Oslo uitgereikt.

Mozaiek en de PKN kunnen best fuseren, zeggen Mark de Jager en Arjen ten Brinke

Maaik Legemaat
Amersfoort

■ **PODCAST** De ene kerk is nieuw en fris, en daarom misschien wel een eendagsvlieg. De andere kerk is oud en gedegen, en daarom misschien wel ingedut. Stop met dat wantrouwen en die vooroordelen tussen de gevestigde kerken en de nieuwe Mozaiek-gemeenten, zeggen twee voorgangers uit beide kerken. Ze dromen van een fusie. 'Ik kan echt wegzwijmelen bij psalmen.'

Zou het niet mooi zijn als de Protestantse Kerk en de Mozaiek-gemeenten samen zouden gaan?, vroeg PKN-domeinee en.ND-columnist Mark de Jager zich af. 'Ik vermoed

dat als het de gevestigde kerk niet lukt om Mozaiek te vinden, de jeugd zal blijven afhaken. En ik vermoed ook dat als Mozaiek geen ruimte maakt voor verbinding met de traditie, het een kerk van één generatie zal blijven', schreef hij onlangs in het *Nederlands Dagblad*.

Zijn droom: een fusie tussen Mozaiek en de protestantse kerken. In de podcast *Dick en Daniël Geloven het Wel* praat hij erover door met voorganger Arjen ten Brinke van Mozaiek036 in Almere. Op persoonlijke titel, haasten ze zich erbij te zeggen. De relatie tussen de twee kerken wordt nu nog te veel getekend door concurrentie en wantrouwen, vinden ze.

Een pijnlijk punt is het feit dat het nieuwe en frisse Mozaiek veel jon-

geren uit gevestigde kerken weet te trekken. De Jager, predikant in Dwingeloo: 'Ik merk inderdaad dat, zeker in grote Biblebelt-plaatsen, gemeenten eronder lijden dat veel mensen zijn overgestapt. Dat zijn niet altijd randkerkelijke mensen, maar soms ook mensen uit het hart van de gemeente. Dat levert pijn op.' Ten Brinke wil het beeld iets bijstellen. 'Mozaiek ligt onder een vergrootglas, terwijl er veel soortgelijke evangelische gemeenten zijn die veel jongeren trekken. Die verschuivingen, dat gebeurt gewoon – laten we daar geen waardeoordeel over hebben.'

Ondertussen kan de Protestantse Kerk veel leren van Mozaiek, zegt De Jager. 'Het lukt hun heel goed om in de vorm van hun kerkdiensten aan

te sluiten bij deze tijd, bij dingen waar jongeren behoefte aan hebben. Bijvoorbeeld in thema's, muziekstijl en taalgebruik. In de PKN gaan dat soort veranderingen erg traag, als een olietanker. Ik ben soms weleens jaloers op Mozaiek.'

Andersom ziet Ten Brinke ook veel moois in de Protestantse Kerk, waar-

binnen hij zelf ook jaren als pionier werkte. 'Ik heb heel mooie jaren gehad in de PKN. Ik houd van de vastigheid van het geloof: trouw zijn is belangrijk. De volkskerkgedachte vind ik ook heel mooi.' Hij vindt het belangrijk dat de Protestantse Kerk in gesprek gaat met leden die naar Mozaiek vertrekken. 'Wat is de reden voor hun vertrek en wat kun je daar als kerk mee?'

Ten Brinke verlangt vanuit de moderne zalen van Mozaiek weleens terug naar de oude kerkgebouwen van de PKN. 'Ik houd van het gevoel dat ik onderdeel ben van de christelijke traditie van alle tijden en plaatsen. Ik kan ook echt wegzwijmelen bij psalmen en gezangen.'

Die traditie is iets waar Mozaiek meer oog voor mag hebben, vindt

De Jager. 'De verbinding met het verleden zit hem in gebouwen, in muziek, maar ook bijvoorbeeld in de waarde die we hechten aan geloofsbelijdenissen. Zoals die van Nicea.'

Nieuwe dingen

Traditie is waardevol, erkent Ten Brinke, maar nieuwe generaties hebben ook nieuwe dingen nodig. 'Mijn kinderen komen soms in traditionele kerken. Ik bedoel dit niet denigrerend – maar ze vinden dat helemaal niets. Daar moet ook echt aandacht voor zijn binnen de PKN.' 'Wat zijn nu de kerken waar jongeren afhaken?', werpt De Jager hem tegen.

'Niet per se die gemeenten die de dingen het meest ouderwets doen. Maar juist de kerken die hun bood-

■
'Wat zijn nu de kerken waar jongeren afhaken? Juist de kerken die hun boodschap hebben afgezwakt.'

Mark de Jager

schap hebben afgezwakt. Vrijmoedigheid in het spreken over Jezus is belangrijk.'

De Jager ziet overeenkomsten in de theologie tussen de beide kerkelijke bewegingen. 'Het idee van Mozaiek dat iedereen welkom is, en van daaruit gaan we in gesprek over Jezus – dat heeft iets volkskerkelijks.'

Of er – buiten hun droom – ook écht een fusie moet komen? Dat zien de twee nog niet direct gebeuren. Ze

zijn het er wel over eens wat hun belangrijkste roeping is. De Jager: 'Vind elkaar in het gebed, en bezin je op je roeping in deze tijd. De grote crisis van deze tijd is secularisatie.' Ten Brinke: 'Laten we daarin samen optrekken. Als het wantrouwen weg is, zou dat iets heel moois kunnen betekenen.'

Medewerkers Mozaiek ontslagen

Wian Slendebroek
Veenendaal

■ **Mozaiek Nederland heeft haar vier landelijke medewerkers ontslagen. Het gaat om werknemers van de overkoepelende stichting van de evangelische kerk. Onder meer voorganger Arjen ten Brinke verliest zijn functie binnen de landelijke Mozaiek-familie.**

Ten Brinke blijft wel actief als voorganger in zijn plaatselijke kerk: Mozaiek036 in Almere. Ten Brinke

werkte drie dagen in de week als onderdeel van het landelijke leiderschapsteam.

Daarnaast neemt de stichting afscheid van onder meer een ICT'er en iemand die lokale gemeenten begeleidt. Dat blijkt uit een nieuwsbrief van Mozaiek0318 (Veenendaal) die zaterdag naar kerkgangers is verstuurd. Door deze vier mensen weg te sturen, probeert de stichting geld te besparen. Vorig jaar werd duidelijk dat de landelijke stichting in financieel zwaar weer verkeert. Om deze situatie te verbeteren, werd

toen een interim-bestuur aangesteld. Dit interim-bestuur is nog steeds actief. Volgens de nieuwsbrief is de financiële situatie inmiddels 'onder controle'.

Structureel tekort

In september bleek dat het de landelijke stichting niet lukte om structurele geldstromen aan zich te binden. Hoewel er grote giften werden gedaan, bleef er een structureel tekort bestaan in de begroting. Interim-bestuurder Paul Drop kondigde toen al aan dat hij acties zou ondernemen

NIEUWS VANDAAG

11.00 Buitenland Het nieuwe Duitse parlement komt voor het eerst bijeen. Verkiezingswinnaar CDU/CSU voert met de SPD gesprekken voor een coalitie.

vanwege financiële problemen

om geld te besparen. Drop laat in een reactie weten dat het qua financiën bij de stichting inmiddels 'rustig' is. Ook verwacht hij dat lokale gemeenten geen nadelige gevolgen zullen voelen van het vertrek van de vier landelijke medewerkers. 'Projecten die eerder in gang zijn gezet, stoppen we niet. We lossen het tijdelijk op een andere manier op.' Wat die oplossing inhoudt, wil hij niet aan de krant melden.

Hij benadrukt dat het voorheen zorgelijke financiële plaatje van de stichting niets te maken heeft met de

lokale Mozaiek-gemeenten. 'Deze kerken staan in beginsel los van de stichting. Zij hebben hun eigen begrotingen en zijn in die zin niet van ons afhankelijk.'

Breder team

'We hebben veel waardering voor het werk dat deze vier medewerkers met volle overtuiging hebben verricht. Het is naar voor hen, nu ze door een heel zure appel heen moeten bijten. Wij vonden het als interim-bestuur ook niet eenvoudig om deze beslissing te moeten nemen', zegt

Drop. Het interim-bestuur wil invulling geven aan het 'governance proces', de bestuurlijke indeling van de kerk.

'Inmiddels is er, op initiatief van het interim-bestuur, een breder team uit eigen gelederen aan de slag om de Mozaiek-beweging in Nederland duurzaam te verankeren binnen de lokale kerken.'

Het bestuur schrijft dat hierbij voorgangers en opzieners worden betrokken. 'De resultaten hiervan zullen naar verwachting in de loop van 2025 zichtbaar worden.'

13.20 Binnenland Koningin Máxima bezoekt het Coornhert Lyceum in Haarlem voor de Week van het geld. Jongeren leren over financiële vaardigheden.

Mozaïek kampt met groeiend tekort voorgangers

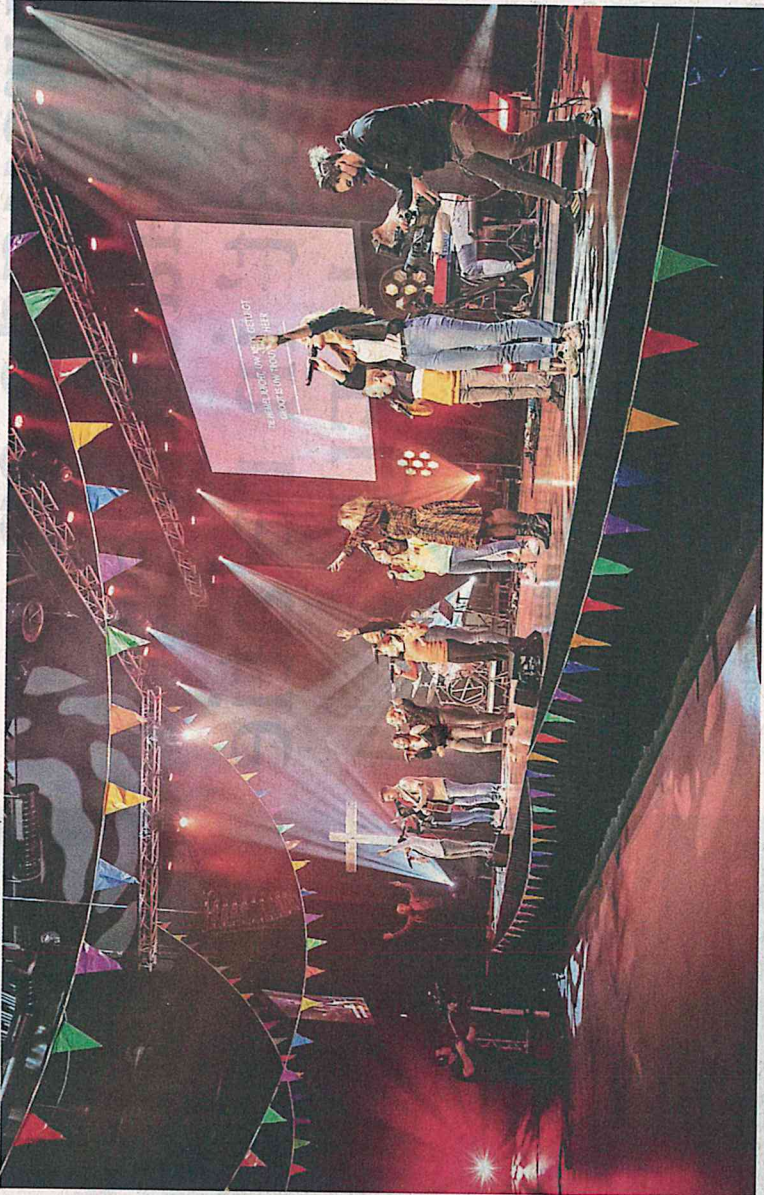
Wian Slendebroek
Veenendaal

■ Predikant worden bij een snelgroeiend kerkenoortschap, dat lijkt een mooie uitdaging voor jonge theologen, zou je zeggen. Toch kampt Mozaïek met een behoorlijk tekort aan voorgangers. 'Wie zich geroepen voelt, kan zich nog steeds melden.'

Slechts zes van de in totaal veertien Mozaïek-gemeenten hebben een compleet voorgangersteam. In Mozaïek020 (Amsterdam), 055 (Apeldoorn) en 0118 (Middelburg) wordt gezocht naar één nieuwe voorganger. Op andere plekken zoals Steenwijk, Drachten, Stadskanaal en Dronen wordt gezocht naar een volledig team van twee voorgangers – het gebruikelijke aantal binnen Mozaïek. In totaal is er een tekort van dertien voorgangers.

Sinds begin vorig jaar is het aantal voorgangers binnen Mozaïek zelfs afgenomen. Willem van Slooten, voormalig medewerker van Christian Broadcasting Network, was in 2024 de enige die zich bij de Mozaïek-familie voegde. Drie voorgangers legden hun functie neer: in Apeldoorn, Steenwijk en Veenendaal vertrok een voorganger. Martha Jansen van Rensburg (Veenendaal) en Peter van der Mark (Steenwijk) beëindigden hun werk als voorganger.

Job van Rensburg reinigende
naar Zuid-Afrika. Van der Mark stopte met zijn functie, maar spreekt nog met in sommige diensten. Job Vink

Veel Mozaïek-gemeentes kampen met een predikantentekort. beeld: Mozaïek/RCreations Fotografie

kerken, in tegenstelling tot rooms-katholieke en traditioneel protestantse kerken, weinig last van een predikantentekort. 'Dit is een specifiek probleem voor Mozaïek', zegt Klaver. 'Het komt door de snelle groei van de beweging.'

In de afgelopen vijf jaar openden twaalf lokale Mozaïek-gemeenten hun deuren. Met name tijdens de coronapandemie sloten veel mensen zich aan bij de beweging en openden nieuwe vestigingen. Inmiddels is er al twee jaar geen nieuwe Mozaïek-gemeente bijgekomen. 'Het is niet gek dat zo'n jonge organisatie capaciteitsproblemen kent', zegt Klaver.

Rol voorganger

Ook is de rol van de voorganger binnen Mozaïek ingewikkeld, zegt Klaver. 'Evangelische kerken met één charismatisch persoon of echtpaar aan het hoofd zijn kwetsbaarder voor fouten, maar de rol van de leider is daar wel duidelijk. Bij Mozaïek is gekozen voor teamleiderschap, maar is de rol van de voorganger nog niet uitgekristalliseerd. Ook dat kan geïnteresseerde voorgangers afschrikken.'

Daarnaast helpt het niet dat de theologische koers niet helder is geweest, denkt Klaver. Over hete hangijzers zoals homoseksualiteit was de opvatting van Mozaïek aanvankelijk niet duidelijk. 'In de beginfase van een nieuwe kerk is het uitzetten van een theologische koers belangrijk, maar door de snelle groei geen prioriteit. Voorgangers met een lange predikantenopleiding zijn wellicht wel op zoek naar een duidelijk theologische profiel van de beweging. Dat proces staat bij Mozaïek nog in de

komt te zien, wil Drop nog niet zeggen. 'Daar komen we op een later moment op terug', laat hij telefonisch weten.

Verdwijnen van vacaturesite

Opvallend is dat de vacatures momenteel niet meet te vinden zijn op de vacaturesite werkenbijmozaïek.nl. Of dat verband houdt met de bestuurlijke veranderingen, laat Drop in het midden. 'Ik ga niet over de mede...

zegt Joël Boertjens van Mozaïek020 (Amsterdam). 'Mensen die zich geen roepen voelen, kunnen zich nog steeds melden.' In gemeenten waar een tekort is aan voorgangers, wordt nog altijd gezocht. Ook in Steenwijk staan de vacatures voor twee voorgangers nog open; zij moeten het huidige leidersteam vervangen. Dat de vacatures inmiddels van de website verdwenen zijn, was in zowel Amsterdam als Steenwijk niet bekend.

religiewetenschapper Mi-

Lhbt+-groep los van Mozaiek. 'We zijn hier niet volledig welkom'

Laura Dijkhuizen, Wian Slendebroek
Veenendaal

■ De lhbt+-groep binnen Mozaiek verbreekt na ruim vier jaar de band met het kerkgenootschap en gaat zelfstandig verder. Op Instagram schrijven organisatoren dat er een verschil van inzicht is 'over gelijkwaardigheid, inclusiviteit en zichtbaarheid van lhbt+ binnen de kerk'.

'We hebben deze stap met gemengde gevoelens genomen', zegt Daniël Roukema, een van de kringleiders. 'We hadden de stellige verwachting dat we samen met Mozaiek onderweg waren naar een kerk waar lhbt+ers volledig gelijkwaardig zouden worden behandeld. Die hoop is in de loop der jaren vervaagd.'

De groep komt eens per twee weken bij elkaar.

De meeste bezoekers zijn lhbt+ en lid van Mozaiek. Meestal zijn er zo'n dertig mensen. Het verbreken van de band met de kerk betekent niet dat de leden gezamenlijk uit de kerk stappen.

Het grootste bezwaar is dat Mozaiek weigert huwelijken tussen mensen van hetzelfde geslacht in te zegenen. Na verscheidene gespreksrondes en informatieavonden besloot de kerk twee jaar geleden dat alle kerkelijke functies door zowel homo's als hetero's vervuld mogen worden, met uitzondering van de functie van voorganger. Homoparen inzegenen op hun bruiloft wordt niet gedaan.

Bij de informatieavonden werd seksualiteit buiten het huwelijk 'zonde' genoemd, legt Roukema uit. 'Voor heterostellen is dat een aanmoediging: "Ga trouwen, want dan zit je in de veiligheid van een huwelijk." Maar als je zegt dat homoseksuelen niet mogen trouwen, plaats je ze voor een onmogelijk dilemma. Dat is geen klein detail, maar een fundamentele uiting van ongelijkwaardigheid.'

Veilige plek

Gerrita en Lijanne Bosch-van de Haar begrijpen dat de kring niet meer onder de Mozaiek-vlag opereert. Het pasgetrouwde stel bezoekt vrijwel elke gespreksavond. 'De kerk zegt

dat we welkom zijn, maar dat geldt slechts tot op zekere hoogte. Kun je een veilige plek zijn voor jonge lhbt+ers als je hun huwelijken niet zegent?'

Het echtpaar bleef ondanks hun onvrede lid van Mozaiek. 'Wij vroegen al jarenlang om duidelijkheid en die is er nu.'

We zouden het meer begrijpen wanneer voorgangers zelf de vrijheid krijgen om te kiezen of zij homohuwelijken inzegenen. De voorgangers zijn dan een voorbeeld voor de gemeente: je hoeft niet overal hetzelfde over te denken.'

Pas als de kerk hun band met God in de weg zou staan, zou het echtpaar

de kerk verlaten. 'Dat is nu nog niet zo. Wij trekken ons gelukkig niet veel aan van wat anderen van ons denken. Het gaat om de relatie die je met God hebt.'

Minder zichtbaar

De beslissing om de band te verbreken is in overleg met de kerk genomen. Roukema betreurt dat het zo ver heeft moeten komen. Hij ziet dat lhbt+ers steeds minder zichtbaar werden de afgelopen jaren.

In voorgaande jaren kwam een homopaar voor in het welkomsfilmpje van de kerk. Ook had de kring een stand op de startzondag.

Een concert dat de groep organiseerde, mocht niet worden gepromoot onder de naam van Mozaiek. 'We zijn onze zichtbaarheid verloren, waardoor minder mensen de avonden bezochten.'

Roukema benadrukt dat de kring geen eigen kerk zal worden. 'We willen geen lhbt+-kerken, maar kerkelijke gemeenschappen waar lhbt+ers volledig gelijkwaardig mee kunnen doen. Wij willen hun een veilige plek bieden.'

In een reactie zegt Mozaiek0318 (Veenendaal) dat de lhbt+-kring ook werd bezocht door veel mensen die geen lid waren van Mozaiek in Veenendaal. 'Inhoudelijk was er ook een verschil van inzicht. Deze groep wil haar eigen mening kunnen uitspreken. Dan is het verwarrend als dat onder Mozaiek valt.' Mozaiek acht het mogelijk dat er nieuwe, kleinere, plaatselijke groepen voor lhbt+ers ontstaan.

Lhbt+ers zijn welkom bij Mozaiek, ook als ze anders denken over het huwelijk. Maar rond het huwelijk hebben we de conclusie getrokken dat we huwelijken van gelijk geslacht niet inzegenen. Dat komt doordat we het huwelijk in de Bijbel zien als een verbond tussen één man en één vrouw.

We hebben vijf avonden georganiseerd om tot deze conclusie te komen. Ook in andere lokale gemeentes zijn er avonden geweest van ontmoeting en uitwisseling van uitgangspunten en standpunten rond lhbt+. Dat gesprek kunnen, moeten en zullen we nog steeds voeren.'

Gerrita en Lijanne Bosch-van de Haar

Leen la Riviere

Van: Mozaiek <contact@mozaiek.nl>
Verzonden: zaterdag 3 januari 2026 07:02
Aan: Leen la Riviere
Onderwerp: Mozaiek010 | Nieuwsbrief 3 januari 2026

Opvolgingsvlag: FollowUp
Vlagstatus: Voltooid

MOZAIEK

03.01.2026

Afscheid Eline van de Woestijne als voorganger

Graag willen wij jullie als Raad van Opzieners informeren over een belangrijke ontwikkeling binnen onze gemeente: Onze voorganger Eline van de Woestijne heeft besloten om te stoppen als voorganger. Dit besluit

is met zorg, gebed en in goede afstemming met het Voorgangersteam en de Raad genomen.

Vanaf de start van Mozaiek010 heeft Eline onze gemeente met enorme toewijding en betrokkenheid gediend. Haar manier van voorgaan werd gekenmerkt door een diep gevoel voor verbinding, openheid en oprechte aandacht voor de ander. Eline heeft een scherp oog voor wat er werkelijk leeft en velen van jullie hebben zich door haar gezien, gehoord en gedragen gevoeld. In alles wat zij deed, klonk haar diepe vertrouwen door in Gods genade, de liefde van Jezus en de werking van de heilige Geest. Vanuit dat fundament heeft zij zich jarenlang met hart en ziel ingezet voor onze gemeente. We zijn haar daar zeer dankbaar voor en we gaan haar dan ook ontzettend missen als voorganger.

Na bijna vier jaar als voorganger ervaart Eline dat God haar uitnodigt om een nieuwe weg in te slaan. In haar eigen woorden:

Ik ben God dankbaar voor de afgelopen jaren van groei in Mozaiek010 en de bijdrage die ik, samen met les, Jan Willem en vele vrijwilligers, hieraan mocht leveren. Afgelopen periode heeft God mij laten zien dat ik een nieuwe stap mag zetten en dat het tijd is mijn rol als voorganger los te laten. Dat proces was voor mij niet makkelijk omdat Mozaiek010 en de mensen mij dierbaar zijn. Maar ik heb geleerd gehoorzaam te zijn aan de roep van God en kies ervoor Hem te vertrouwen. Ondanks verdriet voel ik rust en vrede over deze beslissing. Ik geef mijn rol aan God terug en ga met Hem een nieuwe weg in. Hij leidt mij en ook Mozaiek010. Stap voor stap.

We hebben grote waardering voor de manier waarop Eline deze stap zet: zorgvuldig en trouw aan wat zij ervaart als Gods leiding.

In de eerste dienst van 1 februari willen we als gemeente bewust stilstaan bij haar tijd als voorganger en op een passende manier afscheid nemen. Wij zijn dankbaar voor alles wat Eline als voorganger heeft betekend voor Mozaiek010, en het is heel fijn dat Eline samen met haar gezin onderdeel blijft van onze kerk en zich ook van harte zal blijven inzetten in andere taken.

Als Raad van Opzieners kijken we intussen ook vooruit. Er is een vacature ontstaan, en tegelijkertijd waren we al eerder in gesprek over verdere versterking van het Voorgangersteam vanwege de enorme groei die we als gemeente in de afgelopen jaren mochten zien. We vertrouwen dat God ook hierin zal voorzien en ons zal leiden naar de juiste mensen voor de nieuwe fase die in 2026 voor Mozaiek010 aanbreekt. Over de vervolgstappen zullen we jullie op een later moment informeren.

Bijlage 10

Leen la Riviere

Van: Mozaiek <contact@mozaiek.nl>
Verzonden: zaterdag 21 februari 2026 07:07
Aan: Leen la Riviere
Onderwerp: Mozaiek010 | Nieuwsbrief 21 februari 2026

Opvolgingsvlag: FollowUp
Vlagstatus: Met vlag

21.02.2026

Beste Leen,

Mozaiekers,

Het is alweer even geleden dat we jullie een update hebben gestuurd over de landelijke Stichting Mozaiek. We hebben goed nieuws om met jullie te delen. Zoals jullie weten heeft deze stichting een roerige tijd achter de rug, waarin er financiële problemen moesten worden opgelost. Dat was een pittig proces. De stichting is nu in rustiger vaarwater gebracht en de financiën zijn op orde. Daarvoor zijn we ontzettend dankbaar.

Ook is gekeken naar de wijze waarop de landelijke Mozaiek beweging het beste georganiseerd moet zijn met het oog op de toekomst. Er wordt nu gewerkt aan een nieuwe organisatiestructuur. We zullen werken met 'kringen'. Dat zijn steeds groepen mensen uit verschillende lokale Mozaiekerken die de taken organiseren en uitvoeren die we als landelijke Mozaiekbeweging willen oppakken.

Apostolisch Team

En onlangs is een eerste kring samengesteld: de kring die verantwoordelijk is voor de identiteit, visie, de geestelijke koers en onze cultuur. Die noemen we het **Apostolisch Team**, omdat het de taak was van de apostelen in het Nieuwe Testament om kerken op te bouwen, op koers te houden en te helpen dienen.

Dit team bestaat uit voorgangers uit onze eigen lokale Mozaiekerken. Mensen die met hun voeten in de klei staan en weten wat er speelt in die kerken. Samen met Kees Kraayenoord (0318) vormen Melvin Blankenstijn (0118), Mieke Honing (033), Marcel Koning (033), Ies Maaswinkel (010), Jan Willem Oosterhuis (0523) en Nelinda Troost (0318) dit team. Zij zijn afgelopen december tijdens een meeting met het interim-bestuur van de stichting en alle voorgangers van alle Mozaiekerken ingezegend.

Meer kringen

Binnenkort komen er meer kringen. Er is intussen ook al een kring Mozaiek Kenia, en er komt ook nog een Operationeel Team dat leiding gaat geven aan alle operationele zaken in de Mozaiekbeweging die op landelijk niveau het beste geregeld kunnen worden.

Wil je blijven bidden voor deze leiders en voor onze kerkfamilie; dat de beweging van hoop, herstel en herleving mag blijven toenemen in Nederland, tot eer van Jezus naam!

Geboortenieuws!

Wij willen graag met jullie het mooie nieuws delen dat onze dochter Noé Maeve geboren is op 6 februari 2026. Na een pittige bevalling en een

BIJLAGE 11

Gemeenten en organisatie die de fivefoldministries gingen uitvoeren, kregen naar verloop van tijd grote problemen, met name op het gebied van machtsmisbruik en manipulatie, immers de apostel is het hoogste gezag, dus zijn mening moet gevolgd worden.

A. Theologische en Exegetische Bezwaren

Fundament is al gelegd: Critici stellen dat apostelen en profeten een unieke, historische rol hadden in het leggen van het fundament van de kerk (Efeziërs 2:20). Dit fundament is afgerond, waardoor het herstellen van deze ambten theologisch onnodig is.

Misinterpretatie van Efeziërs 4: Veel uitleggers zien Efeziërs 4:11 niet als een strikte lijst van vijf formele ambten die *altijd* gelijktijdig aanwezig moeten zijn in elke lokale gemeente, maar eerder als gaven aan de universele kerk. De "herder-leraar" wordt vaak als één gecombineerde rol gezien in plaats van twee aparte.

"Nieuwe" apostelen en profeten: Het claimen van de apostel- of profeetstatus vandaag de dag wordt gezien als een bedreiging voor de voldoende van de Bijbel (2 Timotheüs 3:16). Het introduceert "nieuwe openbaringen" die de Schrift kunnen ondermijnen

B. Praktische en Structurele Bezwaren

- **Hiërarchie en persoonlijkheidscultus:** De theorie leidt vaak tot een on-Bijbelse hiërarchie, waarbij "apostelen" boven lokale oudsten staan. Dit bevordert leiderschap gebaseerd op persoonlijkheid in plaats van op dienstbaarheid.
- **Zelfbenoeming en gebrek aan verantwoording:** Veel moderne "vijfvoudige bedienaren" benoemen zichzelf of worden erkend door andere zelfbenoemde apostelen, zonder de traditionele verantwoording (accountability) die past bij het ambt van opziener of oudste.
- **Het creëren van "super-christenen":** De nadruk op deze vijf rollen kan leiden tot een verdeeldheid tussen de "geestelijke elite" (de vijf) en de "gewone gelovigen". Dit druist in tegen het bijbelse principe dat *alle* gelovigen gaven hebben en geroepen zijn tot bediening (priesterdom van alle gelovigen).

C. Misbruik en Gevaren

- **Autoritair leiderschap:** De theorie wordt soms gebruikt om autoritair, controlerend of manipulatief leiderschap te rechtvaardigen, waarbij kritiek op de leider wordt gezien als kritiek op God.

- **Financieel misbruik:** Er is een sterke link tussen (sommige vormen van) de five-fold ministry en de 'prosperity gospel' (welvaartsevangelie), waarbij aanhangers zware druk voelen om te geven aan de "apostel".
- **Burn-out en ongezonde focus:** Het dwingend opleggen van een vijf-ledige structuur kan leiden tot ongezonde kerkstructuren, waarin de gaven van de gemiddelde gemeenteleden ondergesneeuwd raken.

Samenvattend

Bezwaren richten zich vooral op het feit dat de theorie een **on-bijbelse, herstelde hiërarchie** introduceert die de soevereiniteit van de Schrift en de gelijkwaardigheid van gelovigen aantast. Critici pleiten vaak voor een terugkeer naar het Nieuw-Testamentische model van lokale oudsten (RVO) en diakenen, in plaats van de "apostolische" structuren.